

Sluttelig foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om fritidsundervisning m. v. (Ændrede refusionsregler m. v.).

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i borgerlig straffelov. (Pornografiske billeder m. v.).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 152) findes i tidenden sp. 3171, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 2035).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Langkilde: Som ordfører for udvalget skal jeg ganske kort redegøre for udvalgets betænkning. Der er stillet et enkelt ændringsforslag af justitsministeren, tiltrådt af udvalget, vedrørende lovens ikrafttræden; det foreslås, at loven træder i kraft 1. juli 1969, samtidig med at lov om filmcensur træder i kraft.

Udvalget har delt sig i et flertal, udvalget minus hr. Vestergaard Poulsen, og et mindretal. Mindretallet, hr. Vestergaard Poulsen, indstiller lovforslaget til forkastelse ud fra forskellige synspunkter, som der nærmere er gjort rede for i mindretalsudtalelsen i betænkningen. Det drejer sig navnlig om betænkkeligheder ved, at Danmark skulle indtage en særstilling inden for de vestlige lande ved at ændre lovgivningen på dette punkt, samt en frygt for øget prostitution blandt unge kvinder.

Flertallet er enig om at indstille lovforslaget til vedtagelse, som det foreligger. Man lægger navnlig vægt på forskellige ting, som der er redegjort for i betænkningen. Jeg vil hertil gerne føje, at jeg tror, det må være af afgørende betydning, at der hurtigt kommer retningslinjer frem for, hvorledes politi- og anklagemyndigheden skal behandle sagerne vedrørende politivedtægts-overtrædelserne, som jo nu får betydning, når loven træder i kraft den 1. juli, og på hvilket tidspunkt justitsministeren har lovet det skulle være i orden, således at samtlige politivedtægter kan indeholde de fornødne bestemmelser, så at der kan skrides ind over for vinduesudstillinger af anstødelig karakter. Det må altså være væsentligt, at der i god tid inden lovens ikrafttræden er udsendt de fornødne retningslinjer vedrørende praksis på dette felt, således at vi kan få en ensartet praksis over hele landet. Jeg kan tilføje, det også må være naturligt, at de bøder, som gives for overtrædelse af politivedtægten på disse områder; får en sådan karakter, at de ikke uden videre vanskeligheder kan indpasses i den pågældende forretningsdrivendes forretningsvirksomhed som et led i hans udgifter.

Jeg vil også gerne tillade mig at påpege, at de ting, som er fremdraget i justitsministerens svar vedrørende vores spørgsmål om modeller, må give anledning til, at man er opmærksom på at søge gennemført sager med påstand om straf efter straffelovens §§ 228 og 229 og eventuelt § 232 om blufærdighedskrænkelser, og at i sådanne sager det standpunkt, ministeren har indtaget, at disse bestemmelser skulle kunne anvendes over for misbrug af modeller, søges fastslået. Der er jo ingen retspraksis på dette område, og det vil være af betydning for den fremtidige retstilstand, at man søger, såfremt sager fremkommer, at få fastslået praksis på dette område.

Vi har også lagt nogen vægt på, at man er opmærksom på at gribe ind over for biografer, som vel kunne have en vis interesse i, måske med henblik på turister, at spille pornografiske film — og det må vel nærmest blive kulturministeriets sag at gribe ind over for sådanne.

Der er dog et ordvalg i betænkningen, som jeg er blevet betænkelig ved, efter at den er blevet trykt. Der står anført, at man

[Langkilde.]

skulle kunne gribe ind over for bevillingshavere, der udelukkende spiller underlødige pornofilm, og jeg vil erkende, at der ligger en mulighed for, at der også skulle eksistere lødige pornofilm; det er i alt fald ikke udtryk for nogen opfattelse i udvalget.

Vi kan altså anbefale ændringsforslaget, og flertallet vil anbefale ved tredje behandling at stemme for lovforslaget, som det foreligger, mens mindretallet, hr. Vestergaard Poulsen, anbefaler, at man stemmer imod lovforslaget ved tredje behandling.

Niels Jørgen Nielsen: Det er kun to år siden, at vi her i tinget havde spørgsmålet om pornografi til debat, og dengang blev der jo efter en grundig udvalgsbehandling trukket et skarpt og klart skel imellem tekst og billeder. Frigivelsen af pornolitteraturen blev først og fremmest begrundet med de meget store vanskeligheder, der har vist sig, når der i praksis skal trækkes grænser for, hvad der til forskellige tider må betegnes som pornografisk. Straffelovrådet giver klart udtryk for, at de samme vanskeligheder ikke gør sig gældende over for de utugtige billeder, hvor det efter straffelovrådets udtalelser altovervejende drejer sig om masseproduktion, hvis åbenbare formål alene er økonomisk spekulation.

På denne baggrund har det foreliggende lovforslag undret mange ud over landet. Som begrundelse for forslaget om frigivelse af de pornografiske billeder fremhæver justitsministeren bl. a., at salget af pornolitteratur er gået tilbage, siden den blev frigivet, og heraf slutter man så, at der kan ventes noget tilsvarende for billederne. Så vidt jeg har fået oplyst, foreligger der ikke nogen statistik over salget af pornografiske bøger og skrifter, så det er ikke til at få eksakte oplysninger om udviklingen. De fleste har vel nok en fornemmelse af, at ministerens vurdering er rigtig, og den deles jo også af Dansk Forlæggerforening. Hvorvidt det formindskede salg har noget med frigivelsen at gøre, er jo imidlertid et spørgsmål. Hævder man noget sådant, kan det ifølge sagens natur kun blive et postulat. Det kan man med lige så stor ret tro på eller lade være, og jeg slutter mig til det sidste, og finder bl. a. støtte for dette synspunkt i en bemærkning af den nuværende

justitsminister, der ved 1967-lovens behandling gav udtryk for, at pornobølgen vel allerede var i aftagende. Jeg tror, at denne vurdering var rigtig, og jeg tror, at det er det forhold, der har været den væsentligste årsag til den efter min mening gode udvikling, der har kunnet konstateres.

Jeg er tilbøjelig til at tro, at vi også før eller siden vil opleve en reaktion imod de perverse billeder; og jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg anser en sådan mentalitetsændring for at være af større værdi end lovtekster, men det er ikke min opfattelse, at man fremmer en sådan reaktion ved at give frit løb for produktion og salg. Derfor synes jeg, der er grund til at rejse spørgsmålet om, hvilke interesser det er, man tilgodeser ved frigivelsen af pornobillederne.

Argumentationen fra tilhængerne af frigivelsen går jo i almindelighed på, at folk selv skal have lov til at bestemme, hvad de vil se, og hvad de vil læse. Justitsministeren tilføjer, at det er hans opfattelse, at man ved at overlade spørgsmålet til personlig afgørelse vil styrke udviklingen henimod at give den enkelte borger større frihed til at tilrettelægge sit eget liv med det deraf følgende større ansvar. Rent principielt og teoretisk er det et synspunkt, som de allerfleste af os sikkert kan give tilslutning. De samme synspunkter kan man imidlertid gøre gældende til forsvar for ophævelsen af enhver beskyttelseslovgivning, og alligevel er der ingen ansvarlig lovgiver, der vil gå ind for noget sådant.

I praksis er forholdene ikke nær så enkle som i teorien. De hårde kendsgerninger er jo, at der altid er mennesker, der er parat til at spekulere i deres medmenneskers svagheder. Nogle spekulerer i den økonomiske svaghed, pornofabrikanterne spekulerer i den etiske svaghed, og at det er en ganske givtig spekulation, har vi deres egne ord for: storfabrikanter taler om årsfortjenester på 500.000 kr.

Det er jo sådan, at der er både positive og destruktive kræfter nedlagt i ethvert menneske, det gælder på det seksuelle som på andre livsområder. Det er min opfattelse, at det friest mulige og uahæmmede afløb for alle drifter og tilskyndelser ikke vil virke opbyggende på personligheden og styrke forholdet til vore medmennesker, og derfor er pornofabrikanternes spekulationer i deres

[Niels Jørgen Nielsen.]

medmenneskers seksuelle svagheder ikke så uskyldige, som mange i frihedens navn er tilbøjelige til at gøre dem. Det er med seksuelle udskjelser som med så meget andet, at tilskyndelser kan blive afgørende for både igangsætning og det videre handlingsforløb, der på dette område kan udarte til ren sadisme.

I denne forbindelse synes jeg der er grund til at overveje de unge fotomodellers situation. Deres medvirken er jo simpelt hen en forudsætning for udgivelsen af disse billeder. Den menneskelige nedværdigelse, det er at sælge sin blusel til fordel for perversiteter, kan ikke undgå at få følger for de pågældende, og jeg spørger, om ikke disse unge har lige så hårdt brug for en beskyttelseslov over for pornospekulanterne som de økonomisk svage over for ågerkarlene. Jeg mener, de har det.

Ministeren fremhæver, at det er hensigten gennem politivedtægten at forhindre udstillinger af pornografiske billeder på steder og under forhold, hvor folk, der ikke ønsker at se den slags, ellers ville få dem påtvunget. Der er uden tvivl et stort flertal i befolkningen, der ønsker en indsats på dette område, men så vidt jeg har forstået, er den nugældende lovs § 234 ikke nogen hindring for en sådan indsats.

Ud fra en almindelig logisk tankegang må man regne med, at en frigivelse af pornobillederne vil give befolkningen indtryk af, at folketinget ønsker og vedkender sig andre etiske normer end dem, der hidtil har været gældende for lovgivning på dette område.

Jeg kan meddele, at vi i venstres gruppe er nogle medlemmer, der ikke ønsker at medvirke til en sådan ændret holdning; vi vil derfor tilslutte os mindretallets indstilling og anbefaler at stemme imod lovforslaget, når det kommer til endelig afstemning.

Justitsministeren (Thestrup): Jeg vil gerne sige i anledning af det, ordføreren for udvalget har sagt, at det netop er meningen, at vi hurtigt får retningslinjer for, hvordan politiet skal behandle disse spørgsmål. Jeg er ganske enig med ordføreren i, at der bør være en betydelig straf for at overtræde de

politivedtægtsbestemmelser, der nu vil komme overalt i landet.

Jeg kan også sige, at vi naturligvis vil sørge for, at der bliver fastslået en praksis med hensyn til, hvad der er strafbart vedrørende modellerne — det kan også være et svar til det ærede medlem hr. Niels Jørgen Nielsen. Forholdet er jo det, at de ikke er retsløse: der er en række straffebestemmelser, som kan anvendes i disse tilfælde.

Jeg er opmærksom på den fejl, der er indløbet i betænkningen, og som ordføreren gjorde opmærksom på.

Hr. Niels Jørgen Nielsen rettede nogle spørgsmål til mig. Nu er det jo ikke meningen, at vi her ved anden behandling skal optage en principiel drøftelse vedrørende lovforslaget, men det er dog måske rimeligt for mig at sige, at det i praksis har vist sig, at der er ganske de samme vanskeligheder, som gjorde sig gældende med hensyn til bøgerne, for billedernes vedkommende; det er nogenlunde det samme. Jeg tror ikke, at der kan være tvivl om, at salget af den pornografiske litteratur er gået stærkt tilbage, siden vi fik den lov, der ophævede straffen for skriftlig pornografi. Det er klart bevidnet af Dansk Forlæggerforening. Jeg så forleden dag, at der havde været en auktion her i byen, hvor det viste sig, at pornografiske bøger ikke kunne sælges. Det var ikke muligt at få en bare nogenlunde ordentlig pris frem. Jeg tror ikke, der er tvivl om, at pornobølgen er i aftagende, men jeg må sige, at jeg tror snægtelig, det hænger meget nøje sammen både med den afskaffelse af straf for skriftlig pornografi, der fandt sted i min forgængers periode, og med det lovforslag, der her foreligger. Jeg tror netop, at man fremmer den reaktion, der har vist sig mod det, ved at lade dette område være et område, hvor den enkelte har sin frihed, og hvor den enkelte kan bestemme for sig selv, men således at han naturligvis ikke kan forulempe andre dermed.

Hermed vil jeg gerne takke udvalget for det arbejde, der er udført.

Hermed sluttede forhandlingen.

§ 1, ændringsforslaget om en ny affattelse af § 2, § 2 i den ændrede affattelse og § 3 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående undervisning og uddannelse har afgivet betænkning over forslag til folketingsbeslutning om en reform af de grundlæggende skoleuddannelser. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om konkurs m.v. (Konkursordenen) og forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om fortrinsret i tilfælde af konkurs m.v. har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om „Ungdommens uddannelsesfond“s forvaltning og virksomhed har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om vurdering af landets faste ejendomme har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

I skrivelse af 23. d.m. anmoder landbrugsministeren om, at der må blive foretaget valg af 2 medlemmer og 2 suppleanter til det i § 6, stk. 2, i lov nr. 240 af 7. juni 1952 om visse landbrugsejendommers brug og overgang til selveje omhandlede ankenævn. Under henvisning til, at funktionsperioden for de af folketinget valgte medlemmer og disses suppleanter er udløbet den 31. oktober 1968, anmoder ministeren om, at valget foretages for tiden fra 1. november 1968 til 31. oktober 1972, idet opmærksomheden samtidig henledes på, at ifølge lovens § 6, stk. 3, kan ingen vælges eller genvælges til medlem eller suppleant efter at være fyldt 70 år.

Medlem af folketinget Merete Bjørn Hanssen har meddelt mig, at hun ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

„Har ministeren ændret opfattelse med hensyn til mulighederne — efter indkøringsperioden — for at beskæftige deltidssansatte ved kildeskatteadministrationen?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 29. maj, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Anden (sidste) behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om vigtige dele af landets udenrigspolitik [af J. O. Krag m. fl.].

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om afsætning af danske landbrugsvarer m. m.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om en kornordning.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om handel med foderstoffer.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om afsætning af frisk dansk frugt og danske gartneriprodukter.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om udlån til yngre landmænd.

7) *Første behandling af:*

Forslag til lov om mindstepriser for fisk.

Mødet hævet kl. 17.27.

111. møde.

Torsdag den 29. maj kl. 13.

Formanden: Udvalget angående forslag til lov om forsvarrets organisation m.v. har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om forsvarrets personel har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om hjemmeværnet har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående

forslag til lov om generelle tilskud til kommunerne,

forslag til lov om ændringer i forskellige lovbestemmelser om statstilskud og refusioner til kommunerne. (Sundhedsvæsenet),

forslag til lov om sygehusvæsenet,

forslag til lov om ophævelse af lov om statsstøtte til behandling og pleje af tuberkuløse m. m.,

forslag til lov om ændring af lov om offentlig forsorg. (Ændring af reglerne om refusion samt ændringer som følge af den nye kommunale styrelseslovgivning),

forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Ændrede refusionsregler),

forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m.v. (Ændrede refusionsregler),

forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Ændrede refusionsregler),

forslag til lov om ændring af lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister. (Ændring af reglerne om refusion samt ændringer som følge af den nye kommunale styrelseslovgivning),

forslag til lov om ændring af lov om den offentlige sygeforsikring. (Refusion af udgifter til fribefordring m.v.),

forslag til lov om ændring af lov om revalidering. (Ændring af reglerne om refusion),

forslag til lov om ændring af lov om børne-

og ungdomsforsorg. (Ændrede refusionsregler),

forslag til lov om ændring af lov om husmoderafløsning og hjemmehjælp. (Ændret refusionsregel),

forslag til lov om ændring af lov om skolelæger,

forslag til lov om ændring af lov om offentlig skolebespisning,

forslag til lov om amtsrådenes og amtskommunernes overtagelse af skolerådenes og skolefondenes opgaver m.v.,

forslag til lov om ændring af lov om fordeling af udgifterne til offentlige gymnasieskoler og kursus til højere forberedelseseksamen,

forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Ændring af reglerne om refusion m.v.) og

forslag til lov om ændring af lov om fritidsundervisning m.v. (Ændrede refusionsregler m.v.).

har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Fra faglige og andre sammenslutninger samt fra private personer er modtaget en række henvendelser vedrørende en række aktuelle problemer. Henvendelserne er fremlagt til gennemsyn for medlemmerne i læseværelset.

Medlem af folketinget Jens Peter Jensen (Sorø amt) har meddelt mig, at han ønsker til indenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren foranledige, at fællesudvalgene vedrørende den nye amtskommunale inddeling holder åbne møder efter samme princip, som er gældende for kommunalbestyrelsernes møder?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Den første sag på dagsordenen var:

Anden (sidste) behandling af forslag til folketingsbeslutning om vigtige dele af landets udenrigspolitik [af J. O. Krag m. fl.].

(Første behandling af forslaget til folketingsbeslutning (nr. XVI) findes i tidenden sp. 2990, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1301).